

MVCRX0421HNA
prvotní identifikátor

odbor všeobecné správy
náměstí Hrdinů 1634/3
140 21 Praha 4

Č. j.: MV- 19510-3/VS-2018

Praha 23. srpna 2018

Počet listů: 3

Přílohy: 0

Rozeslat dle rozdělovníku

INFORMACE č. 16/2018

Rodné příjmení dítěte po popření otcovství

- doplnění Informace č. 26/2017

Vzhledem k tomu, že praxe matričních úřadů ve věci aplikace ustanovení § 68 odst. 2 zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o matrikách“), byla v případech rodného příjmení po popření otcovství značně nejednotná, rozhodlo se Ministerstvo vnitra v této věci poskytnout matričním úřadům své stanovisko, přičemž toto bylo zpracováno do podoby metodické Informace č. 26/2017 ze dne 4. prosince 2017.

Považujeme za nezbytné zmínit, že dlouhodobou snahou Ministerstva vnitra je sjednocování výkonu matriční agendy stran všech matričních úřadů, a to zejména pomocí stanovisek a metodických pokynů, které jsou z naší strany vydávány. Snahou především je, aby všechny fyzické osoby měly při řešení svých životních situací u všech matričních úřadů stejné podmínky. Zákon o matrikách, stejně jako další právní normy, neobsahuje taxativní výčet všech situací, které mohou při jeho aplikaci nastat. Metodicky tak Ministerstvo vnitra zejména reaguje na ty situace, které zákon o matrikách řeší pouze obecně, avšak požadavek na stanovení jednotného postupu v těchto případech vyvstal z aplikační praxe matrikářů (například problematika rodného příjmení dítěte po popření otcovství). Ministerstvo vnitra rovněž nevylučuje možnost, že v budoucnu bude pro tyto situace nalezen jiný, účelnější, postup. Přitom je třeba zohlednit mimo jiné i skutečnost, že právní názor při výkladu institutů zakotvených v právních předpisech se kontinuálně vyvíjí.

V metodické Informaci č. 26/2017 jsme vyslovili náš právní názor, že ustanovení § 68 odst. 2 zákona o matrikách není v případě popření otcovství k dítěti možno vykládat striktní gramatickou (jazykovou) metodou výkladu, neboť

vedené by vedlo k zcela absurdním situacím, kdy by rodným příjmením dítěte bylo příjmení muže, ke kterému toto dítě nemá žádný právní vztah, neboť rozsudkem soudu bylo určeno, že tento muž otcem dítěte není. Jednoznačně jsme se proto přiklonili k aplikaci extenzivního výkladu tohoto ustanovení vzhledem ke skutečnosti, že zákonodárce jistě neměl v úmyslu, aby v praxi docházelo k výše popsaným případům. Uvedená právní norma by tak měla pokrývat nejenom ty situace, kdy je otcovství k dítěti určeno (a dítěti se určením otcovství mění i rodné příjmení), ale i ty situace, kdy je otcovství k dítěti úspěšně popřeno (na právní vztah mezi dítětem a otcem se hledí, jako by nikdy nebyl), byť uvedené ustanovení zákona o matrikách výslovně nestanoví, že rodným příjmením se rozumí i příjmení uvedené v knize narození při popření otcovství.

Náš právní názor jsme opřeli též o čl. 7 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte (publikováno Sdělením MZV č. 104/1991 Sb.). Dle tohoto článku má každé dítě právo na jméno a právo znát své rodiče. Státy, které jsou smluvní stranou Úmluvy, se podle čl. 8 odst. 1 Úmluvy zavazují, že budou respektovat právo dítěte na zachování totožnosti, jména a rodinných svazků. V kontextu s výše uvedeným případem se domníváme, že pokud by byl přijat striktní výklad ustanovení § 68 odst. 2 zákona o matrikách, a dítě by tak ve svých matričních dokladech mělo uvedeno rodné příjmení muže, jehož otcovství bylo nezpochybnitelně popřeno, jednalo by se v souvislosti s citovanými ustanoveními Úmluvy o právech dítěte o zřejmý zásah do jeho práv, zejména do práva na jméno a zachování rodinných svazků.

Je nám známo, že k extenzivnímu výkladu citovaného ustanovení zákona o matrikách se již před rozesláním předmětné metodické informace přiklápělo několik krajských úřadů, které v tomto smyslu vedly rovněž matriční úřady ve svých správních obvodech. Sjednocení výkladu citovaného ustanovení bylo proto z naší strany chápáno jako nezbytné.

Ministerstvu vnitra byla po rozeslání Informace č. 26/2017 doručena žádost Krajského úřadu kraje Vysočina o stanovisko ve věci postupu matričního úřadu v případě, kdy tento matriční úřad dříve aplikoval striktní gramatickou metodu výkladu ustanovení § 68 odst. 2 zákona o matrikách a nyní se na matriční úřad dostavila matka dítěte s žádostí o opravu rodného příjmení dítěte.

Jednalo se o situaci, kdy dítě narozené mimo manželství neslo po narození příjmení po otci (Tomáš Novotný) v souladu s dohodou rodičů při určení otcovství. Následně p. Novotný popřel otcovství k dítěti. Po popření otcovství dítě neslo v souladu s platnou právní úpravou příjmení matky, které měla v době jeho narození (Tomáš Svoboda). Rodné příjmení dítěte však v tomto případě zůstalo „Novotný“ (Tomáš Svoboda, roz. Novotný) a bylo uvedeno též do poznámky rodného listu. K dítěti poté nebylo určeno otcovství jiným mužem. Nyní se matka dostavila na matriční úřad s žádostí o opravu matričního zápisu a vystavení nového rodného listu (Tomáš Svoboda, roz. Svoboda) bez uvedení poznámky o rodném příjmení.

Do doby, než bude uvedené nově upraveno v novele zákona o matrikách, jsme toho názoru, že oprava by měla být v tomto případě provedena *na základě žádosti* matky dítěte.

Do matriční knihy doporučujeme v této souvislosti provést dodatečný záznam, např. v tomto ve znění: „*Rodné příjmení zde zapsaného dítěte je „Svoboda“.*“. Dítěti bude vystaven nový rodný list s tím, že v poznámce již nebude údaj o rodném příjmení dítěte uveden.

Následně je třeba provést změnu (opravu) rodného příjmení v agendovém informačním systému evidence obyvatel. Tato by měla být provedena úsekem evidence obyvatel obecního úřadu obce s rozšířenou působností příslušným podle místa trvalého pobytu dítěte (srov. § 7 odst. 5 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), ve znění pozdějších předpisů) na základě podkladů matričního úřadu (zejména doslovného výpisu z matriční knihy).

Žádáme, aby se shora uvedeným právním názorem gestora zákona o matrikách byly seznámeny všechny matriční úřady v působnosti krajských úřadů, obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a magistrátů měst Brna, Ostravy, Plzně a Magistrátu hl. m. Prahy.

JUDr. Václav Henych
ředitel odboru

Vyřizuje: Mgr. Jitka Kunešová

Rozdělovník:

- všem krajským úřadům
- všem odborům vnitřních věcí magistrátů měst Brna, Ostravy a Plzně
- odboru živnostenskému a občanskosprávnímu Magistrátu hl. m. Prahy